

บทที่ 1

คำนำ

ปทุมมา กระจิวบัว หรือ บัวสวรรค์ เป็นพืชที่มีช่อดอกสวยงาม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ใช้เป็นไม้ตัดดอก ปลูกประดับแปลง หรืออาจใช้เป็นไม้กระถาง (จิรวัดน์, 2535) ปทุมมาเป็นไม้ดอกที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย ปัจจุบันได้รับความนิยมอย่างสูงในตลาดโลก (เขวลักษณ์, 2544)

ปทุมมาสีชมพูพันธุ์เชียงใหม่ (Siam Tulip) มีการส่งออกหัวพันธุ์ตั้งแต่ปี 2536 ช่วงเดือนมกราคม ถึงเมษายน ไปยังประเทศเนเธอร์แลนด์ ญี่ปุ่น และแอฟริกา เป็นต้น อย่างไรก็ตามพบว่าเมื่อต้นปี 2544 ปริมาณการส่งออกหัวพันธุ์ไม่เพิ่มขึ้น เนื่องจากไม่มีการวางแผนการตลาดส่งออกที่ชัดเจน (เขวลักษณ์, 2544) ตามปกติตลาดโลกมีความต้องการหัวพันธุ์ปทุมมา ประมาณปีละ 2 ล้านหัว แต่จากการเกิดโรคหัวเน่าระบาด ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา แนวโน้มการส่งออกลดลงทั้งมูลค่าและปริมาณ โดยในปี 2543 ปริมาณการส่งออกหัวพันธุ์ปทุมมา 2.1 ล้านหัว มูลค่า 21.3 ล้านบาท ปี 2544 ส่งออกได้ 2.5 ล้านหัว แต่มูลค่าลดลงเหลือ 10.8 ล้านบาท และในปี 2545 ปริมาณการส่งออกจนถึงเดือนเมษายน 1.5 ล้านหัว แต่มูลค่าลดลงเหลือเพียง 8.8 ล้านบาท (พรธนี, 2545) และในปี 2546 ส่งออก 2.2 ล้านหัว มูลค่า 16.2 ล้านบาท (อรวรรณ, 2547 : ระบบออนไลน์)

โดยทั่วไปปลูกปทุมมาอยู่ในช่วงต้นฤดูฝน ผลผลิตออกสู่ตลาดในระยะเวลาเดียวกัน จึงทำให้การควบคุมระบบตลาดไม่อยู่ในทิศทางที่ดี (สุรวิษ, 2539ก) ผลผลิตของปทุมมาที่ออกสู่ตลาดแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ จำหน่ายหัวพันธุ์ และจำหน่ายช่อดอก (ประสบ, 2543) มาตรฐานหัวพันธุ์สำหรับการส่งออก มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.8 นิ้ว จำนวนคัมรวมตั้งแต่ 4 คัมขึ้นไป คัมไม่หัก ไม่เป็นโรค สะอาด ไม่มีดินติด ส่วนลักษณะพันธุ์ที่ต้องการเพื่อใช้เป็นไม้ตัดดอก ต้องมีก้านดอกแข็งแรง แต่ไม่อ้วนเกินไป จำนวนกลีบรองดอกมีมากพอสมควร คือ 10-14 กลีบ และกลีบประดับมีสีเดียว (สำนักงานวิจัย และ พัฒนาการเกษตร เขตที่ 1, 2545) การส่งออกในรูปดอกไม้สดยังมีน้อยมากไม่สามารถระบุผลตอบแทนได้ชัดเจน เนื่องจากเกษตรกรไม่สามารถเก็บดอกตลอดฤดูปลูกได้ เพราะช่วงออกดอกมีผลผลิตออกสู่ตลาดมากทำให้ราคาขายถูกจนไม่คุ้มค่าแก่การจำหน่าย (ประสบ, 2543) และประเทศไทยยังขาดเทคโนโลยีในการปลูกปทุมมาเพื่อผลิตเป็นไม้ตัดดอก ซึ่งต้องมีการ

ศึกษาวิจัยมากขึ้น ทั้งในส่วนของ การดูแล การปฏิบัติการในแปลง และเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว (สุรวิษ, 2542 และ พรรณนีย์, 2545)

ดังนั้นการผลิตหัวและดอกปทุมมาให้มีปริมาณมาก และมีคุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของตลาดออกจำหน่าย ในช่วงเวลานอกฤดูปกติ จะช่วยให้ราคาของหัวพันธุ์และดอกมีราคาที่สูงขึ้น ซึ่งการผลิตพืชนอกฤดูนั้นจำเป็นต้องศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโต และนำปัจจัยดังกล่าวมาควบคุมให้เหมาะสมในสภาพที่พืชต้องการ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาผลของชนิด และความเข้มข้นของสารควบคุมการเจริญเติบโต ได้แก่ กรดจิบเบอเรลลิน ออกซิน ไซโตไคนิน และเอทรีลิน ต่อการเจริญเติบโต และการสร้างดอกและหัวของปทุมมา เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงการควบคุมการผลิตปทุมมาให้มีคุณภาพดีต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved